

The UGent Institutional Repository is the electronic archiving and dissemination platform for all UGent research publications. Ghent University has implemented a mandate stipulating that all academic publications of UGent researchers should be deposited and archived in this repository. Except for items where current copyright restrictions apply, these papers are available in Open Access.

This item is the archived peer-reviewed author-version of:

Depraetere, J., Fieuw, A., De Buck, K., De Moor, S., Pauwels, L., Favril, L., Vander Beken, T., & Vandeviver, C. (2020). Slachtofferschap van geweldsdelicten onder universiteitsstudenten: De opstart van een cohorteonderzoek. *Panopticon*, 41(1), 107-115.

To refer to or to cite this work, please use the citation to the published version:

Depraetere, J., Fieuw, A., De Buck, K., De Moor, S., Pauwels, L., Favril, L., Vander Beken, T., & Vandeviver, C. (2020). Slachtofferschap van geweldsdelicten onder universiteitsstudenten: De opstart van een cohorteonderzoek. *Panopticon*, 41(1), 107-115.

**Slachtofferschap van geweldsdelicten onder universiteitsstudenten:
De opstart van een cohortonderzoek**

Joke Depraetere¹, Aude Fieuw¹, Kyra De Buck¹, Sabine De Moor^{1,2}, Lieven Pauwels¹,
Louis Favril¹, Tom Vander Beken¹, & Christophe Vandeviver^{1,2}

INSTITUTIONELE AFFILIATIES

¹ Institute for International Research on Criminal Policy (IRCP), Vakgroep Criminologie, Strafrecht & Sociaal Recht, Universiteit Gent, Gent, België.

² Fonds Wetenschappelijke Onderzoek Vlaanderen (FWO), Brussel, België.

INDIVIDUELE VERMELDING BIJ AUTEURS

Joke Depraetere is Aspirant Fundamenteel Onderzoek van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen (FWO). Sabine De Moor is Junior Postdoctoraal Onderzoeker van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen (FWO). Christophe Vandeviver is Senior Postdoctoraal Onderzoeker van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen (FWO).

CONTACTGEGEVENS CORRESPONDEREND AUTEUR

Christophe Vandeviver, vakgroep Criminologie, Strafrecht & Sociaal Recht, Universiteit Gent, Universiteitstraat 4, 9000 Gent, België.

Tel. +32 (0)9 264 97 03. E-mail: Christophe.Vandeviver@UGent.be

Slachtofferschap van geweldsdelicten onder universiteitsstudenten:

De opstart van een cohortonderzoek aan de Universiteit Gent

Samenvatting

Slachtofferschap van fysiek geweld en/of seksueel grensoverschrijdend gedrag is een veelvoorkomend probleem onder universiteitsstudenten. De potentieel vergaande gevolgen van slachtofferschap voor het mentaal welzijn en de negatieve invloed op de academische prestaties van de studenten benadrukken de ernst van deze problematiek. Hoewel cross-sectionele studies verscheidene potentiële risicofactoren en gevolgen van dit slachtofferschap identificeerden, is het met een dergelijk design niet mogelijk om hierover causale uitspraken te maken. Longitudinale designs zijn hier wel toe in staat, maar blijven beperkt binnen victimologisch onderzoek. In deze bijdrage brengen we een cohortstudie uitgevoerd onder studenten aan de Universiteit Gent onder de aandacht en focussen we op het gehanteerde design met diens mogelijkheden en beperkingen. De resultaten van de eerste wave van dit onderzoek bevestigen dat ook Belgische universiteitsstudenten geconfronteerd worden met fysiek geweld en seksueel grensoverschrijdend gedrag. Prevalentiecijfers van slachtofferschap in de afgelopen 12 maanden tonen aan dat 34,1% van de mannen en 45,6% van de vrouwen een vorm van fysiek geweld meemaakten en 16,1% van de mannen en 28,5% van de vrouwen het slachtoffer werden van een vorm van seksueel grensoverschrijdend gedrag. In deze bijdrage benadrukken we het belang van een longitudinaal design in toekomstig victimologisch onderzoek.

Inleiding

Verscheidene aspecten van het stereotiepe studentenleven worden geïdentificeerd als risicofactoren voor slachtofferschap van fysiek geweld (FG) en seksueel grensoverschrijdend gedrag (SGG). Het actieve nachtleven dat vaak gepaard gaat met intens alcohol- en druggebruik, de invloed van groepsnormen van leeftijdsgenoten, lidmaatschap van een studentenvereniging en de ongestructureerde invulling van vrije tijd, zoals rondhangen met vrienden, verhogen het risico op het ervaren van FG en SGG (Abbey, 2002; Iconis, 2013; Kaukinen, 2014; Mustaine & Tewksbury, 2002).

Zo vonden Romito en Grassi (2007), in hun studie naar de impact van geweld op de mentale gezondheid van Italiaanse universiteitsstudenten, dat 21,5% van de mannen en 9,7% van de vrouwen psychologisch geweld en/of FG meemaakten door leeftijdsgenoten en medestudenten. In een internationaal onderzoek van Chan et al. (2008) gaven 23,3% van de Belgische universitaire mannen en 26% van de vrouwen aan het slachtoffer te zijn geweest van FG in hun relatie. De cijfers in België zijn hierbij gelijkaardig aan het gemiddelde percentage (i.e. 25.3%) mannelijke en vrouwelijke slachtoffers in de 22 deelnemende landen aan dit onderzoek. Verscheidene studies hebben daarnaast de prevalentie van SGG sinds de start van de hogere studies onderzocht. Cijfers varieerden hierbij tussen 5,2 en 11,6% voor mannen en 19 tot 27% voor vrouwen (Conley et al., 2017; Gross et al., 2006; Krebs et al., 2007; Marsil & McNamara, 2016).

De potentieel grote en variërende gevolgen van slachtofferschap van FG en SGG benadrukken de ernst van deze problematiek. Zo is de kans op psychische schade bij het slachtoffer aanzienlijk. Slachtoffers van FG of SGG hebben een hogere kans op het ontwikkelen van een

depressie, angststoornis, paniekaanvallen, posttraumatische stressstoornis, suïcidale ideaties, problematisch alcoholgebruik en verminderd zelfvertrouwen in vergelijking met niet-slachtoffers (Davies, 2002; Peterson et al., 2011; Romito & Grassi, 2007).

Slachtofferschap van FG of SGG is een belangrijk onderwerp in de victimologie. De meeste studies vertrouwen op een cross-sectioneel onderzoeksdesign en kunnen onderverdeeld worden in lokale studies afgenomen bij adolescenten of representatieve surveys die afgenomen worden onder de algemene bevolking zoals de Veiligheidsmonitor. In deze bijdrage brengen we een nieuw onderzoek onder de aandacht en focussen we op het longitudinale onderzoeksdesign met diens mogelijkheden en beperkingen. We eindigen onze bijdrage met een beschrijving en korte bespreking van de voornaamste resultaten van dit recent opgestart cohorteonderzoek.

Een cross-sectioneel versus een longitudinaal design

Het cross-sectioneel design is een van de meest toegepaste onderzoeksdesigns in slachtofferenquêtes. Enkele voorbeelden van Belgisch cross-sectioneel onderzoek naar FG en/of SGG zijn het sexpertonderzoek (Hellemans & Buysse, 2013), het onderzoek van Pieters et al. (2010) en de Veiligheidsmonitor. Een dergelijk design is geschikt voor het onderzoeken van de prevalentie van FG of SGG op een bepaald moment in de tijd (Mann, 2003; Sedgwick, 2014). Het grootste voordeel van een cross-sectioneel design is dat deze over het algemeen relatief goedkoop en snel uitgevoerd kunnen worden. Bovendien kunnen veel verschillende risicofactoren en uitkomstvariabelen gelijktijdig worden onderzocht (Mann, 2003; Sedgwick, 2014).

Toch zijn er ook een aantal belangrijke nadelen verbonden aan dit onderzoeksdesign. Een van de belangrijkste nadelen is de onmogelijkheid om causale uitspraken te maken. Zo kunnen er louter samenhangen worden afgeleid tussen de variabelen. De stellingen over mogelijke risico- en uitkomstfactoren zijn hierdoor beperkt en gelden slechts als potentiële verklaringen. Een longitudinaal design is daarentegen wel in staat om causale verbanden te detecteren. In een dergelijk onderzoek worden op verschillende tijdstippen herhaaldelijk en op dezelfde wijze gegevens verzameld bij eenzelfde groep respondenten. Deze werkwijze laat toe om veranderingen in de loop van de tijd te meten waardoor evoluties in kaart kunnen worden gebracht en een onderscheid kan worden gemaakt tussen oorzaken en gevolgen (Mann, 2003; Menard, 2002).

Binnen het longitudinaal design zijn er verschillende varianten. Een eerste variant is een trendonderzoek waarin herhaalde metingen worden uitgevoerd bij verschillende steekproeven uit eenzelfde populatie. Deze werkwijze maakt het mogelijk om trends te detecteren op een geaggregeerd niveau maar laat niet toe om uitspraken te maken over processen op individueel niveau. Een tweede mogelijkheid is de panelstudie. Bij deze studies vinden alle opeenvolgende metingen plaats bij dezelfde groep individuen, het panel. Deze werkwijze laat toe om trends te detecteren en toch uitspraken te maken op individueel niveau. Een specifiek geval van panelstudies zijn de cohortestudies. Binnen dergelijke onderzoeken worden individuen die een bepaald kenmerk delen of zich binnen eenzelfde stadium van ontwikkeling bevinden (vb. zelfde geboortjaar, zelfde schooljaar) opgevolgd (Pauwels, 2017).

Vaak laten praktische beperkingen het niet toe om zoveel metingen als gewenst uit te voeren (Ployhart & Vandenberg, 2010). De gepaard gaande uitgaven overschrijden vaak de budgetten waarover academische onderzoekers beschikken. Hierdoor is het uitvoeren van een longitudinaal onderzoek zelden een optie (Rindfleisch et al., 2008). Daarnaast is het noodzakelijk om zoveel mogelijk respondenten steeds opnieuw te laten deelnemen in opeenvolgende meetmomenten. Uitval van de respondenten, ook wel *respondent attrition* genoemd, kan een zeer grote invloed hebben op de validiteit van de resultaten en kan beschouwd worden als één van de grote nadelen van een cohortonderzoek en meer algemeen het panelonderzoek (Rindfleisch et al., 2008).

Om uitval van respondenten te vermijden is het noodzakelijk om accurate contactgegevens te verzamelen (naam, adres, telefoonnummer, mailadres, etc.) en dit liefst aan de start van de survey. Het regelmatig contacteren van de participant, door middel van herinneringen om deel te nemen aan het onderzoek of door deze op de hoogte te houden van voorlopige resultaten, is een tweede manier om uitval te beperken (Booker et al., 2011; Mann, 2003). Daarnaast is het gebruik van incentives, het benadrukken van het belang van hun blijvende deelname en een goed ontwerp van de vragenlijst essentieel om uitval van de respondenten tegen te gaan (Booker et al., 2011; Olsen, 2005; Rindfleisch et al., 2008).

Hoewel cross-sectioneel en longitudinaal onderzoek specifieke voor- en nadelen hebben, is het doel van de studie, bijvoorbeeld een prevalentieonderzoek (i.e. cross-sectioneel design) of een onderzoek naar risicofactoren (i.e. longitudinaal design), bepalend voor welke onderzoeksmethode het meeste geschikt is. In de rest van deze bijdrage gaan we in op de procedure en de beschrijvende resultaten van een recent opgestart cohortonderzoek onder studenten aan de Universiteit Gent.

Een cohortonderzoek onder universiteitsstudenten

In het hier besproken cohortonderzoek wordt een cohorte universiteitsstudenten opgevolgd gedurende hun studentenloopbaan. Via deze werkwijze willen we meer duidelijkheid verkrijgen over de aard en omvang van FG en SGG bij studenten gedurende hun studentenloopbaan en de impact van deze ervaringen op hun welzijn en academische prestaties. Aan de hand van dit cohortonderzoek kunnen causale uitspraken gemaakt worden omtrent de impact van het slachtofferschap en welke factoren het risico op dit slachtofferschap verhogen. Het onderzoek levert op die manier een belangrijke bijdrage aan het bestaande beleid voor wat betreft de preventie en behandeling van de slachtoffers van FG en SGG en de mentale gezondheidsproblemen van studenten.

Procedure

De eerste wave van het cohortonderzoek werd uitgevoerd onder eerstebachelorstudenten van de Universiteit Gent (academiejaar 2018-2019). In dit onderzoek werd gebruik gemaakt van een online vragenlijst. Het onderzoek werd via verschillende kanalen bij de onderzoekspopulatie bekend gemaakt. Zo werd een link naar de survey verspreid via verschillende facebookgroepen, werd melding gemaakt van de studie in de studentennieuwsbrief, werd de studie toegelicht tijdens verschillende lessen voor eerstebachelorstudenten in alle studierichtingen van de UGent en werd de link naar de survey

geadvertiseerd op posters en flyers verspreid over alle UGent-campusen. Deelnemers werden ingelicht over de aard van de studie en werden aangeraden om de enquête alleen en in een rustige omgeving in te vullen. De steekproef behelst een gemakkelijkssteekproef (i.e. *convenience sample*) waardoor we geen representatieve uitspraken kunnen doen over de gehele eerstebachelorstudentenpopulatie aan de UGent.

In deze eerste wave van de cohortestudie namen 1.035 eerstebachelorstudenten deel aan de online survey. Daarvan gaven 712 studenten (68,79%) aan te willen deelnemen aan de tweede wave. De opeenvolgende meetmomenten zullen om de 12 maanden plaatsvinden gedurende het tweede semester van het academiejaar. De survey wordt hierbij gedurende drie maanden opengesteld voor deelname vanaf eind maart tot begin juli.

Het totale aantal deelnemers in de tweede wave kan beschouwd worden als een belangrijk kwaliteitscriterium van het onderzoek (Stoop, 2005). Om respondentenuitval zoveel mogelijk tegen te gaan werd gebruik gemaakt van een aantal technieken uit de literatuur. Ten eerste maakte wie deelnam kans op een waardebon tot €50 na het invullen van een schiftingsvraag op het einde van de vragenlijst.¹ Ten tweede werd de tijdsduur van de vragenlijst beperkt tot hoogstens 20 minuten. Ten derde streefden we naar het verwerven van accurate contactgegevens van de deelnemers. Vanwege de garantie op anonimiteit konden geen contactgegevens opgevraagd worden aan het begin van de survey. Om die reden werd op het einde van de survey aan de respondent gevraagd of deze wil deelnemen aan vervolgonderzoek. Indien de respondent hier ‘ja’ op antwoorde werd deze naar een nieuw survey doorverwezen waarin de contactgegevens (i.e. emailadres) werden opgevraagd onafhankelijk van de antwoorden van de respondent. Tot slot werden de respondenten op de hoogte gebracht van de onderzoeksresultaten. Op die manier werden ze opnieuw herinnerd aan de studie en was er opnieuw contact met de respondent. Met deze maatregelen trachtten we de uitval in de tweede wave te minimaliseren.

Meetinstrumenten

In een cohorteonderzoek moet een onderscheid gemaakt worden tussen statische en dynamische variabelen. Statische variabelen zoals geboortjaar en etniciteit, zijn onveranderlijk en hoeven slechts eenmaal, in de eerste wave, bevestigd te worden. Dynamische variabelen zijn daarentegen onderhevig aan verandering. Om veranderingen doorheen de tijd waar te nemen, dienen deze variabelen op de verschillende tijdstippen gemeten te worden (Andrews & Bonta, 2010; Mann, 2003). De belangrijkste dynamische variabelen in dit onderzoek zijn de centrale afhankelijke variabelen: FG en SGG.

De items van ***fysiek geweld*** werden gebaseerd op de internationale zelfrapportage studie naar delinquentie (i.e. ISRD3) (Enzmann et al., 2017). Verschillende items werden samengenomen om FG te meten:

- ongewenst volgen (“*Heeft iemand je ooit te voet, met de motor, met de fiets, of met de auto gevolgd hoewel je dit niet wou?*”)

¹ In totaal werden er twee waardebonnen ter waarde van €50 en 40 ter waarde van €10 voorzien.

- stalking (*“Heeft iemand je ooit aanhoudend (online of rechtstreeks) ongewenst gecontacteerd? (Het gaat hierbij om minstens twee incidenten waarbij je wordt lastiggevallen door dezelfde persoon)”*)
- diefstal met geweld (*“Heeft iemand ooit met geweld of dreiging van geweld iets van je afgenomen of je gedwongen iets af te geven (portemonnee, juwelen, gsm, laptop, ...)?”*)
- fysiek agressief gedrag (*“Heeft iemand je ooit een kaakslag gegeven, geslagen of zich op een andere manier fysiek agressief tegenover je gedragen?”*)
- bedreiging met een wapen (*“Heeft iemand je ooit bedreigd met een wapen of een gevaarlijk voorwerp (mes, stok, vlindermes, ...)?”*)

Conform de aanbevelingen van internationaal onderzoek werd **seksueel grensoverschrijdend gedrag** breed gedefinieerd en omvat zowel zogenaamde hands-on als hands-off delicten. Hands-off delicten omvatten vormen van SGG zonder fysiek contact, terwijl er bij hands-on delicten wel sprake is van fysiek contact. De items zijn afkomstig van een representatief Belgisch onderzoek naar seksueel geweld, het UN-MENAMAIS onderzoek (Keygnaert et al., 2018).² We voegden verschillende variabelen samen tot drie groepen, waarbij groepen 2 en 3 de zogenaamde hands-off delicten omvat: (1) hands-off delicten, (2) seksueel ongewenste aanrakingen en (3) (poging tot) verkrachting. De hands-off delicten omvatten:

- voyeurisme (*“Heb je ooit iemand betrappt die je bekeek, foto’s nam of filmde terwijl je aan het uitkleden was, naakt was of terwijl je seks had, hoewel je dit niet wou?”*)
- verspreiding van naakt beeldmateriaal (*“Heeft iemand ooit naaktfoto’s of video’s van jou verspreid, al dan niet over het internet of sociale media, terwijl je dit niet wou?”*)
- exhibitionisme (*“Heeft iemand ooit op een seksuele manier zijn/haar intieme lichaamsdelen (anus, penis, vagina of borsten) aan jou laten zien en/of gemasturbeerd, terwijl je dit niet wou zien?”*)
- gedwongen worden de intieme lichaamsdelen te laten zien (*“Heeft iemand je ooit gedwongen om je intieme lichaamsdelen (anus, penis, vagina of borsten) te laten zien (online of rechtstreeks) terwijl je dit niet wou doen?”*)

Seksueel ongewenste aanrakingen omvatten:

- ongewenst kussen (*“Heeft iemand je ooit tegen je wil gekust?”*)
- ongewenste aanrakingen (*“Heeft iemand ooit de intieme delen van je lichaam (anus, penis, vagina of borsten) aangeraakt terwijl je dit niet wou?”*)

De groep (poging tot) verkrachting omvat:

- orale seks (*“Heeft iemand ooit orale seks met jou gehad of je gedwongen tot het geven van orale seks tegen je wil? (Met orale seks bedoelen we het plaatsen van de mond aan andermans genitaliën)”*)
- poging tot penetratie (*“Heeft iemand ooit geprobeerd, maar is hier niet in geslaagd, om zijn penis, zijn/haar vingers of objecten in je vagina of anus te steken tegen je wil?”*);

² Het UN-MENAMAIS (UNderstanding the MEchanisms, NAture, MAgnitude and Impact of Sexual violence) onderzoek is een grootschalig representatief prevalentieonderzoek waarin de aard, omvang en impact van seksueel geweld in de Belgische populatie in kaart wordt gebracht.

- penetratie (“*Heeft iemand ooit zijn penis, zijn/haar vingers of objecten in je vagina of anus gestoken tegen je wil?*”)
- gedwongen worden te penetreren (“*Heeft iemand je ooit gedwongen om je penis, vingers of objecten in haar vagina of zijn/haar anus te steken tegen je wil?*”)

Bij de slachtofferschapitems werd telkens gevraagd of de student dit gedrag *ooit* heeft meegemaakt en indien ja, hoe vaak dit voorkwam in de afgelopen 12 maanden. In de volgende wave zal enkel gevraagd worden of de student een dergelijk gedrag heeft meegemaakt in de afgelopen 12 maanden. Deze werkwijze zorgt ervoor dat de gehele levensspanne opgemeten wordt in de eerste wave en veranderingen binnen een tijdspanne van 12 maanden opgemeten worden in de opeenvolgende waves.

Van de socio-demografische variabelen zoals geslacht, leeftijd, afkomst, afkomst van de ouders en gebeurtenissen in het verleden, zoals leeftijd eerste maal gewenst seksueel contact, etc. wordt verondersteld dat deze niet veranderen doorheen de tijd. Deze *statistische variabelen* worden bijgevolg enkel bij de eerste afname bevraagd.

Resultaten van de eerste wave

In totaal namen 326 mannen en 709 vrouwen uit de eerste bachelor deel aan de eerste wave van dit onderzoek. De leeftijd varieerde tussen 17 en 47 met een gemiddelde leeftijd van 19,5. De meerderheid (93%) van de studenten was afkomstig uit België en 11% gaf aan dat één of beide van de ouders niet uit België afkomstig zijn.

Tabel 1: Prevalentie van fysiek geweld: mannen (N=299) versus vrouwen (N=658)

	Gedurende levensloop			Afgelopen 12 maanden		
	Mannen	Vrouwen	Cramer's V	Mannen	Vrouwen	Cramer's V
Ongewenst volgen	16,1*	41,8*	0,25	9,4*	31,5*	0,24
Stalking	14,4*	29,1*	0,16	10,4*	19,8*	0,12
Diefstal met (dreiging van) geweld	10,2*	2,2*	0,18	3,4*	0,9*	0,09
Fysieke agressie	48,3*	19,8*	0,29	21,2*	8,0*	0,19
Bedreiging met wapen	9,1*	3,0*	0,13	2,1	0,9	/
Totaal (minstens ≥1 per item)	66,2	63,1	/	34,1*	45,6*	0,11

Opmerking: genderverschil: * $p < .05$ (chi-kwadraattest). De vetgedrukte cijfers vertonen een significant verschil bij een alpha-level gecorrigeerd op basis van de Bonferroni-correctie (aantal testen = 20, $\alpha_{aangepast} = .05/20 = .0025$). De N's weergegeven in de titel wijzen op het maximum aantal respondenten die deze vragen invulden. De N's per item kunnen bijgevolg lager liggen dan dit maximum en zijn op verzoek verkrijgbaar bij de auteurs.

Tabel 1 geeft de prevalentiecijfers van FG weer gedurende de levensloop en in de afgelopen 12 maanden. Hieruit kunnen we afleiden dat mannen vaker het slachtoffer worden van fysieke agressie, diefstal met geweld en bedreiging met een wapen dan vrouwen. Vrouwen worden daarentegen vaker het slachtoffer van ongewenst volgen en stalking. Aan de hand van de chi-

kwadraattoets was een significant verschil tussen mannen en vrouwen zichtbaar op alle items van fysiek geweld gedurende de levensloop, met uitzondering van het totaal cijfer. In het totaal cijfer worden respondenten weergegeven die aangaven het slachtoffer te zijn van ten minste één van de bovenstaande items. Dit kan ervoor zorgen dat grote verschillen tussen mannen en vrouwen per item uitgebalanceerd worden waardoor geen significant verschil meer zichtbaar is in het totaal cijfer. Een significant verschil in het totaal cijfer was daarentegen wel zichtbaar in de afgelopen 12 maanden waarbij vrouwen significant meer FG van ten minste één item rapporteerden dan mannen.

Tabel 2: Prevalentie van seksueel grensoverschrijdend gedrag: (%) mannen (N=286) versus vrouwen (N=635)

	Gedurende levensloop			Afgelopen 12 maanden		
	Mannen	Vrouwen	Cramer's V	Mannen	Vrouwen	Cramer's V
Voyeurisme	3,5	3,9	/	2,1	0,6	/
Verspreiding naakt beeldmateriaal	2,8	3,3	/	1,8	0,6	/
Exhibitionisme	4,9*	19,4*	0,19	3,2*	10,4*	0,12
Gedwongen laten zien van intieme lichaamsdelen	1,8*	9,1*	0,13	1,4*	4,1*	0,07
Totaal hands-off (minstens ≥1 per item)	11,2*	28,0*	0,19	6,6*	13,4*	0,10
Ongewenst kussen	10,9*	20,0*	0,11	6,7*	11,7*	0,08
Ongewenste aanrakingen	7,1*	22,8*	0,19	4,3*	11,9*	0,12
Totaal ongewenste aanrakingen (minstens ≥1 per item)	14,8*	34,2*	0,20	9,1*	19,4*	0,13
Orale seks	1,8	3,7	/	1,1	1,9	
Poging tot penetratie	1,1*	5,2*	0,10	0,7	2,6	/
Penetratie	1,1*	5,9*	0,11	0,4*	2,3*	0,07
Gedwongen worden te penetreren	0,4	0,3	/	0,4	0	/
Totaal penetratie (minstens ≥1 per item)	3,5*	12,0*	0,13	2,4*	5,8*	0,07
Totaal seksueel ongewenst gedrag (minstens ≥1 per item)	26,2*	49,1*	0,21	16,1*	28,5*	0,13

Opmerking: genderverskil: * $p < 0.05$ (chi-kwadraattest). De vetgedrukte cijfers vertonen een significant verschil bij een alpha-level gecorrigeerd op basis van de Bonferroni-correctie (aantal testen = 20, $\alpha_{aangepast} = .05/20 = .0025$). De N's weergegeven in de titel wijzen op het maximum aantal respondenten die deze vragen invulden. De N's per item kunnen bijgevolg lager liggen dan dit maximum en zijn op verzoek verkrijgbaar bij de auteurs.

Tabel 2 geeft de prevalentiecijfers van SGG weer. Vrouwen rapporteren hogere cijfers op de verschillende SGG-items gedurende hun gehele leven dan mannen, met uitzondering van het item 'gedwongen worden te penetreren'. De chi-kwadraattoets toont bovendien aan dat in de

overgrote meerderheid van de SGG-items er sprake is van significant hogere cijfers van vrouwelijk slachtofferschap in vergelijking met mannen. SGG in de afgelopen 12 maanden vertoont een gelijkaardig beeld. Zo worden vrouwen ook hier significant vaker het slachtoffer van de meerderheid van de SGG-items. Het significante verschil op het item ‘poging tot penetratie’ is hier echter niet meer zichtbaar.

Discussie en conclusie

In deze bijdrage brachten we het belang van longitudinaal onderzoek voor de Belgische victimologie onder de aandacht. De kracht van longitudinaal onderzoek schuilt in het detecteren van causale samenhangen. Cohorteonderzoek in het bijzonder laat toe om trends op individueel niveau in kaart te brengen. De hoofddoelstelling van het hier besproken cohorteonderzoek bij 1.035 studenten aan de Universiteit Gent is om de aard en omvang van slachtofferschap van FG en SGG gedurende de studentenloopbaan in kaart te brengen en causale uitspraken te doen over de risico's van dit slachtofferschap en de gevolgen ervan op hun welzijn en academische prestaties. In de komende waves zullen de 712 studenten die hebben ingestemd met deelname aan de toekomstige meetmomenten opnieuw gecontacteerd worden.

Ondanks de beperkingen en uitdagingen die gepaard gaan met respondentenuitval, biedt een longitudinaal cohortedesign verschillende voordelen. Zo is deze werkwijze niet alleen uniek in Belgisch zelfrapportage onderzoek, maar kan dit onderzoek een belangrijke bijdrage leveren aan het huidige beleid van de universiteit naar de opvang, behandeling en preventie van fysiek en seksueel slachtofferschap. De beschrijvende resultaten van de eerste wave bevestigen alvast dat slachtofferschap van FG en SGG een veelvoorkomend probleem is binnen de studentenpopulatie. Aan de hand van deze rubriektekst en het voorbeeld van een recent opgestart cohorteonderzoek hopen wij andere onderzoekers warm te maken voor het uitvoeren van meer gelijkaardige onderzoeken binnen de victimologie.

Referenties

- Abbey, A. (2002). Alcohol-related sexual assault: A common problem among college students. *Journal of Studies on Alcohol, supplement*, (14), 118-128.
- Andrews, D., & Bonta, J. (2010). *The psychology of criminal conduct. 5th Edition*. New Providence, NJ: LexisNexis Matthew Bender.
- Booker, C. L., Harding, S., & Benzeval, M. (2011). A systematic review of the effect of retention methods in population-based cohort studies. *BMC public health*, 11(1), 249.
- Chan, K. L., Straus, M. A., Brownridge, D. A., Tiwari, A., & Leung, W.-C. (2008). Prevalence of dating partner violence and suicidal ideation among male and female university students worldwide. *Journal of Midwifery & Women's Health*, 53(6), 529-537.
- Conley, A. H., Overstreet, C. M., Hawn, S. E., Kendler, K. S., Dick, D. M., & Amstadter, A. B. (2017). Prevalence and predictors of sexual assault among a college sample. *Journal of American College Health*, 65(1), 41-49.
- Davies, M. (2002). Male sexual assault victims: A selective review of the literature and implications for support services. *Aggression and Violent Behavior*, 7(3), 203-214.
- Enzmann, D., Kivivuori, J., Marshall, I. H., Steketee, M., Hough, M., & Killias, M. (2017). *A global perspective on young people as offenders and victims: First results from the ISRD3 study*. Cham, Switzerland: Springer.

- Gross, A. M., Winslett, A., Roberts, M., & Gohm, C. L. (2006). An examination of sexual violence against college women. *Violence Against Women*, 12(3), 288-300.
- Hellemans, S., & Buysse, A. (2013). Seksueel grensoverschrijdend gedrag. In M. C. Ann Buysse, Alexis Dewaele, Paul Enzlin, John Lievens, Guy T'Sjoen, Mieke Van Houtte & Hans Vermeersch (Ed.), *Sexpert: Seksuele gezondheid in Vlaanderen* (pp. 217-240). Gent: Academia Press.
- Iconis, R. (2013). Dating violence among college students. *Contemporary Issues in Education Research (CIER)*, 6(1), 111-114.
- Kaukinen, C. (2014). Dating violence among college students: The risk and protective factors. *Trauma, Violence, & Abuse*, 15(4), 283-296.
- Keygnaert, I., Vandeviver, C., Nisen, L., De Schrijver, L., Depraetere, J., Nobels, A., . . . Vander Beken, T. (2018). Seksueel geweld in België: Eerste representatieve prevalentiestudie naar de aard, omvang en impact van seksueel geweld in België. *Science Connection*, 59, 28-31.
- Krebs, C. P., Lindquist, C. H., Warner, T. D., Fisher, B. S., & Martin, S. L. (2007). *The campus sexual assault (CSA) study: Final report*. Washington, DC: National Institute of Justice, US Department of Justice.
- Mann, C. (2003). Observational research methods. Research design II: cohort, cross sectional, and case-control studies. *Emergency medicine journal*, 20(1), 54-60.
- Marsil, D. F., & McNamara, C. (2016). An examination of the disparity between self-identified versus legally identified rape victimization: A pilot study. *Journal of American College Health*, 64(5), 416-420.
- Menard, S. (2002). *Longitudinal research. Second edition*. London: Sage.
- Mustaine, E. E., & Tewksbury, R. (2002). Sexual assault of college women: A feminist interpretation of a routine activities analysis. *Criminal Justice Review*, 27(1), 89-123.
- Olsen, R. J. (2005). The problem of respondent attrition: Survey methodology is key. *Monthly Lab. Rev.*, 128, 63.
- Pauwels, L. (2017). *Kwantitatieve criminologie. Basishandboek kwantitatieve methoden van criminologisch onderzoek*. Gent: Academia Press.
- Peterson, Z. D., Voller, E. K., Polusny, M. A., & Murdoch, M. (2011). Prevalence and consequences of adult sexual assault of men: Review of empirical findings and state of the literature. *Clinical Psychology Review*, 31(1), 1-24.
- Pieters, J., Italiano, P., Offermans, A.-M., & Hellemans, S. (2010). *Ervaringen van vrouwen en mannen met psychologisch, fysiek en seksueel geweld*. Brussel: Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen.
- Ployhart, R. E., & Vandenberg, R. J. (2010). Longitudinal research: The theory, design, and analysis of change. *Journal of management*, 36(1), 94-120.
- Rindfleisch, A., Malter, A. J., Ganesan, S., & Moorman, C. (2008). Cross-sectional versus longitudinal survey research: Concepts, findings, and guidelines. *Journal of marketing research*, 45(3), 261-279.
- Romito, P., & Grassi, M. (2007). Does violence affect one gender more than the other? The mental health impact of violence among male and female university students. *Social Science & Medicine*, 65(6), 1222-1234.
- Sedgwick, P. (2014). Cross sectional studies: advantages and disadvantages. *Bmj*, 348(g2276), 1-2.
- Stoop, I. A. (2005). *The hunt for the last respondent: Nonresponse in sample surveys*. Den Haag: Social and Cultural Planning Office of the Netherlands.